

Warszawa, 25.02.2016 r.

UCZESTNIK SKANDALI KORUPCYJNYCH VLADIMIR GUZYR WYDAŁ DECYZJĘ STWIERDZAJĄCĄ „LEGALNOŚĆ” I “ZASADNOŚĆ” WNIOSKU O EKSTRADYJCJĘ SYRYMA SHALABAYEVA

Syrym Shalabayev, krewny kazachstańskiego polityka opozycyjnego Mukhtara Ablyazova, jest oskarżony w ramach postępowania w sprawie „defraudacji środków kazachstańskiego Banku BTA”. Organizacje obrony praw człowieka podkreślają kontekst polityczny tej sprawy. Na Litwie rozpatrywane są wnioski Kazachstanu i Ukrainy o ekstradycję Syryma Shalabayeva.

Podstawę dla ukraińskiego wniosku o ekstradycję Shalabayeva stanowi list sławetnego prokuratora Vladimira Guzyry, którego dziennikarze przyłapali na tuszowaniu korupcji w Prokuraturze Generalnej. **Vladimir Guzyr wydał wniosek, w którym stwierdził, że ściganie karne Shalabayeva jest „legalne” i „zasadne”.** Poinformował o tym w liście do Vitaliya Kasko, zastępcy Prokuratora Generalnego, który zajmował się m.in. kwestiami międzynarodowej współpracy prawnej. Sam Kasko niedawno zrezygnował ze stanowiska, wydając oświadczenie o „wyczerpaniu możliwości” w walce przeciwko korupcji na dużą skalę oraz odpowiedzialnością zbiorową w Prokuraturze Generalnej Ukrainy (GPU).

Szef wydziału międzynarodowej współpracy prawnej GPU Aleksandr Kovalenko poinformował, że jego wydział pełni wyłącznie „funkcje mediacyjne” i „nie sprawdza”, czy istnieją podstawy dla wniosków o ekstradycję. Według niego, wydział zwrócił się z prośbą o dostarczenie odpowiedniego uzasadnienia dla wszczęcia postępowania karnego przeciwko Shalabayewowi.

W rezultacie, zastępca Prokuratora Generalnego Vitaliy Kasko wydał polecenie sprawdzenia zasadności wniosku o ekstradycję Shalabayeva. W odpowiedzi, w dniu **01.07.2015 r.** Vladimir Guzyr (wówczas zastępca Prokuratora Generalnego), pisemnie odpowiedział Vitaliyowi Kasko o „decyzji”, zgodnie z którą „w trakcie badania postępowania karnego naruszeń KPK Ukrainy nie stwierdzono, (...) a wniosek o ekstradycję S. B. Shalabayeva jest zgodny z prawem i zasadny”.

Następnie, w dniu **19.08.2015 r.** Vitaliy Kasko podpisał wniosek do władz litewskich o ekstradycję Syryma Shalabayeva.

List Guzyra, który stał się podstawą wniosku o ekstradycję Shalabayeva, został opublikowany w dniu **15.02.2016 r.** przez samego Kasko w odpowiedzi na wniosek posta Yegora Soboleva. **W tym samym dniu Vitaliy Kasko zrezygnował ze pełnionej funkcji, mówiąc:** „Rządzi tu nie sprawiedliwość i litera prawa, lecz samowoli i bezprawie (...) Za maską rzekomo zreformowanej instytucji kryje się ten sam stary nadzór polityczny, bezpośredni i całkowity nacisk na śledczych i prokuratorów, celowa degradacja zawodowa, beczynność i bezkarność. Przy obecnym kierownictwie, organy ścigania (...) ostatecznie przekształciły się w narzędzie do politycznego zastraszania i zarabiania. Nie mogę i nie chcę być częścią instytucji, która zamiast ochrony prawa dopuszcza się całkowitego bezprawia i toleruje je”.¹

Kasko był jednym z tych, z którym UE wiązała swoje nadzieje na walkę z korupcją w prokuraturze ukraińskiej. To on prowadził śledztwo w słynnej sprawie „diamentowych” prokuratorów: w lipcu 2015 r. wiceszef Zarządu Śledczego GPU, Vladimir Shapakin i zastępca prokuratora obwodu kijowskiego

¹ <http://nv.ua/ukraine/politics/zamgenprokurora-kasko-podal-v-otstavku-97362.html>

Aleksandr Korniyets zostali aresztowani pod zarzutem przyjmowania łapówek. Podczas przeszukania, znaleziono u nich diamenty i około 500 tysięcy dolarów.² **Wkrótce okazało się, że Prokurator Generalny Viktor Shokin i jego zastępca Vladimir Guzyr wywierali naciski na podwładnych Vitaliia Kasko, którzy prowadzą śledztwo w sprawie „diamentowych” prokuratorów.**³

Przeciwko podwładnym Kasko m.in. wszczęto postępowania karne i wyznaczono kontrole służbowe, grożono im zwolnieniem. Vitaliy Kasko potwierdził, że **jednym z inicjatorów tych działań był Vladimir Guzyr.**⁴ Działania Guzyra odbiły się szerokim echem, co doprowadziło do jego rezygnacji ze stanowiska. W dniu 16.02.2016 r. Prezydent Petro Poroszenko wezwał Prokuratora Generalnego Viktora Shokina do zrezygnowania z urzędu ze względu na fakt, że prokuratura „straciła zaufanie społeczeństwa”.⁵ Obecnie Shokin oficjalnie przebywa „na urlopie”.

W dniu 16.11.2015 r. organizacje praw człowieka Centrum Swobód Obywatelskich, Centrum Informacji o Prawach Człowieka, Fundacja Otwarty Dialog i Kazachstańskie Międzynarodowe Biuro Praw Człowieka i Praworządności zwróciły uwagę na **oczywisty kontekst polityczny ścigania karnego Syryma Shalabayeva, prowadzonego w ramach postępowania przeciwko politykowi opozycyjnemu Mukhtarowi Ablyazovowi.** „*Za żądaniem Ukrainy ekstradowania Syryma Shalabayeva stoją władze kazachstańskie*”⁶, – oświadczyli obrońcy praw człowieka.

Według opublikowanej korespondencji, do której odnosiły się media europejskie, **Kazachstan, za pośrednictwem kancelarii prawnej „Ilyashev i Partnerzy” przygotowywał dla śledczego MSW Maksima Melnikowa dokumenty procesowe** w sprawie Mukhtara Ablyazova, Syryma Shalabayeva i innych oskarżonych w tej sprawie. Na te fakty zwrócił uwagę sąd brytyjski w swojej decyzji o odmowie ekstradycji do Ukrainy Igora Kononko, który jest oskarżony w tej samej sprawie, co Shalabayev.⁷

Pod naciskiem opinii publicznej, w dniu 30.07.2014 r. **przeciwko śledczemu Melnikowi wszczęto postępowanie karne** pod zarzutem nadużycia władzy. Postępowanie przeciwko Melnikowi wielokrotnie próbował umorzyć śledczy prokuratury m. Kijowa Sergey Khodakovskiy. Mogli nim sterować przedstawiciele strony kazachstańskiej (zgodnie z informacjami z opublikowanej korespondencji).

Fundacja Otwarty Dialog na drodze sądowej doprowadziła do wszczęcia postępowania karnego przeciwko Khodakovskiemu w dniu 23.07.2015 r. pod zarzutem przekroczenia uprawnień służbowych. Jednak w dniu 30.09.2015 r. prokuratura m. Kijowa umorzyła postępowanie przeciwko swojemu śledczemu. Jednocześnie, Fundacja Otwarty Dialog, **która jest powodem w tej sprawie, nawet nie została poinformowana o umorzeniu tego postępowania.**

W dniu 14.01.2016 r. poseł do parlamentu i jeden z autorów ustawy o lustracji Yegor Sobolev zapytał Prokuratora Generalnego, dlaczego o umorzeniu postępowania nie poinformowano obrońców praw człowieka oraz czy opublikowana korespondencja została załączona do akt sprawy. GPU odmówiła uzasadnienia swojej decyzji i **zignorowała uwagi o obecności w mediach materiałów potwierdzających możliwe popełnienie aktów korupcji przez tego śledczego.**

Yegor Sobolev zapytał także w GPU, czy zostały uwzględnione oświadczenia organizacji praw człowieka i posłów do Parlamentu Europejskiego odnośnie politycznego charakteru sprawy Ablyazova i Shalabayeva. GPU nie odpowiedziało na to pytanie, stwierdzając jedynie, że współpraca w

² <http://www.prawda.com.ua/rus/news/2015/07/6/7073592/>

³ <https://www.facebook.com/leshchenko.ukraine/posts/877392595664743>

⁴ http://news.liga.net/interview/politics/6185781-vitaliy_kasko_sledstvie_po_shapakinu_i_korniytsu_pytayutsya_dobit.htm

⁵ <http://www.president.gov.ua/en/news/zvernennya-prezidenta-ukrayini-36744>

⁶ <http://ru.odfoundation.eu/a/7036,pravozashchitniki-prizyvayut-vlasti-litvy-zashchitit-syryma-shalabaeva>

⁷ Кроме того, Чехия отказала Украине в экстрадиции Татьяны Параскевич, которая проходит по тому же делу, что Шалабаев и Абязов - <http://en.odfoundation.eu/a/6869,report-analysis-of-documents-in-the-case-of-ablyazov>

postępowaniach ekstradycyjnych jest prowadzona „w całkowitej zgodzie z umowami międzynarodowymi”.

W celu uzyskania bardziej szczegółowych informacji prosimy o kontakt:

Igor Savchenko – igor.savchenko@odfoundation.eu

Lyudmyla Kozlovska – lyudmylakozlovska@odfoundation.eu

Fundacja Otwarty Dialog